

نسخه‌های عکسی کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی

ابوالفضل حافظیان بابلی

مقدمه

تاکنون پنج جلد از نسخه‌های عکسی کتابخانه حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته‌الله به چاپ رسیده که در آن نسخه‌های شماره ۱ تا ۲۰۰۰ به تفصیل معرفی شده است. در شماره‌های پیشین میراث شهاب معرفی نسخه‌های عکسی از شماره ۲۰۰۱ تا ۲۱۰۰ را ملاحظه فرمودید. اینک معرفی نسخه‌های شماره ۲۱۰۱ به بعد تقدیم می‌شود.

بسم

(۲۱۰۱) مجموعه

تکرار تصویر شماره ۱۱۹۷ است با همان خصوصیات شامل:

۱. الاختصاص (حدیث - عربی)
منسوب به: شیخ مفید محمد بن محمد بن نعمان عکبری بغدادی (۴۱۳ق)
۲. الفصول المختارة من العيون و المحاسن (کلام - عربی)
از: شریف مرتضی علم الهدی علی بن حسین موسوی بغدادی (۴۳۶ق)
این نسخه همراه با «الحکایات» است.

بسم

(۲۱۰۲) مجموعه

تکرار تصویر شماره ۱۱۹۷ است با همان خصوصیات، شامل:

۱. الاختصاص (حدیث - عربی)
- منسوب به: شیخ مفید محمد بن محمد بن نعمان عکبری بغدادی (۴۱۳ق)
۲. الفصول المختارة من العيون و المحاسن (کلام - عربی)
- از: شریف مرتضی علم الهدی علی بن حسین موسوی بغدادی (۴۳۶ق)

بسمه

(۲۱۰۳) مجموعه

تکرار تصویر شماره ۲۰۹۸ است با همان خصوصیات، شامل:

۱. اوائل المقالات في المذاهب المختارات (کلام - عربی)
- از: شیخ مفید محمد بن نعمان عکبری بغدادی (۴۱۳ق)
۲. تصحيح الاعتقاد (عقاید - عربی)
- از: شیخ مفید محمد بن نعمان عکبری بغدادی (۴۱۳ق)
۳. نزهة الناظر و تنبيه الخاطر
- از: حسین بن محمد بن حسن بن نصر حلوانی (قرن ۵ق)

بسمه

(۲۱۰۴) مجموعه

۱. اجوبة المسائل السروية (ص ۱-۳۲) (عقاید - عربی)
- از: شیخ مفید محمد بن نعمان عکبری بغدادی (۴۱۳ق)
- به شماره ۱۳۱۳ رجوع شود.
۲. اجوبة المسائل العكبرية (۵۸-۳۲) (عقاید - عربی)
- از: شیخ مفید محمد بن نعمان عکبری بغدادی (۴۱۳ق)
- به شماره ۱۸۳۸ رجوع شود. این نسخه گویا منتخب رساله مذکور است.
- آغاز: بسم الله الذي يؤيد بالتوفيق من يتم هداه و يخذل من عند عن سبيله.
- انجام: خلاف في عبارة الأصل ما قدمناه. تمت المسائل العكبرية.

۳. اجوبة المسائل الرازية (۷۷-۵۸) (عربی)

از: سید مرتضی علم‌الهدی علی بن حسین موسوی بغدادی (۴۳۶ق)
به شماره ۱۳۱۳ رجوع شود.

نسخ، بدون نام کاتب و بی تاریخ، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است.
۱۷۷ صفحه، ۱۷ سطری.

نسخه اصل: کتابخانه آستان قدس رضوی، شماره ۲۴۲۷ تا ۲۴۲۹.

بص

(۲۱۰۵) مجموعه

تصویر سه رساله از سه نسخه مختلف است:

۱. التواریخ الشرعية = مسار الشیعة (تاریخ - عربی)

از: شیخ مفید محمد بن نعمان عکبری بغدادی (۴۱۳ق)
به شماره ۱۶۷۴ رجوع شود.

نستعلیق، عباسعلی بن محمدعلی طهرانی، ۱۶ محرم ۱۲۶۰، حواشی و رکابه دارد.
۲۵ صفحه، ۱۵ سطری.

نسخه اصل: کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران، شماره ۶۷-د.

فهرست دانشکده ادبیات ۴۲۳.

۲. تصحیح الاعتقاد (عقاید - عربی)

از: شیخ مفید محمد بن نعمان عکبری بغدادی (۴۱۳ق)
به شماره ۱۳۷۴ رجوع شود.

نسخ، بدون نام کاتب، پنجشنبه ۶ ذی‌قعدة ۱۳۰۱، در حاشیه تصحیح شده و
حواشی دارد از جمله با امضای «اب م غفرالله عنه» رکابه نویسی شده است.
۷۱ صفحه، ۱۶ سطری.

نسخه اصل: کتابخانه دانشکده حقوق دانشگاه تهران، شماره ۱۸۱-ج.

منابع: الشیخ المفید و عطاؤه الفکری الخالد ۷۴.

۳. النکت الاعتقادیة (کلام - عربی)

گویا از: فخرالمحققین محمد بن حسن حلی (۷۷۱ق)

تکرار تصویر شماره ۱۶۵۹ است با همان خصوصیات.

۴. النکت الاعتقادية

تکرار تصویر قبل است.

بصحة

(۲۱۰۶) مجموعه

۱. اوائل المقالات في المذاهب المختارات (کلام - عربي)
 از: شيخ مفيد محمد بن نعمان عكبري بغدادی (۴۱۳ق)
 به شماره ۱۶۴۹ رجوع شود. این نسخه همراه با زیادات و حکایات است.
 نسخ، بدون نام کاتب و بی تاریخ، در حاشیه تصحیح شده و حواشی دارد
 با امضای «المحرره» و «محمدحسن بن علی اليزدی الکتنوی عفی عنه»،
 رکابه دارد، نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان ثبت شده همراه با تملکی در
 ۱۲۵۹ق با مهری به سجع «ظنی بری حسن».
 ۱۳۳ صفحه، ۱۵ سطری.
- نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه تهران، شماره ۷۰۵۸.
 فهرست دانشگاه تهران ۱۶/۴۴۰.
۲. المسح علی الخفین (ص ۱-۳) (فقه - عربي)
 از: شریف مرتضی علی بن حسین موسوی بغدادی (۴۳۶ق)
 چاپ شده در رسائل الشریف المرتضی (ج ۳، صص ۱۸۱-۱۸۵).
 منابع: التراث العربي ۵/۷۳؛ الذریعة ۲۰/۳۹۳.
 آغاز: بسمله. مسئله املاء سید الشریف المرتضی ذی‌المجدین رضی الله عنه فی
 شعبان سنة خمس عشرة و اربعمائة فی دارابیه الطاهر نصرالله وجهه بیاب المحول جواباً
 عن مسئله وردت من خراسان قال: الشیعة الامامیه تنکر المسح علی الخفین و تبدع
 فاعله و تخطئه و خالف فقهاء العامة فی ذلك.
 انجام: فی جملتها الانام المعصوم و قوله حجة لا يجوز العدول عنه.
۳. نکاح المتعة (۳-۵) (فقه - عربي)
 از: شریف مرتضی علی بن حسین موسوی بغدادی (۴۳۶ق)

منابع: فهرست کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله ۵۲/۱۸.
آغاز: مسئله خرجت في محرم سنة سبع و عشرين و اربعمائه قال الشريف المرتضى
رضي الله عنه استدلل بعضهم على نكاح المتعة بأثمه نكاح لا يصح دخول الطلاق فيه.
انجام: و ما يفسد به هذا القياس كثير و في هذا القدر كفاية.

۴. القبول في النكاح و البيع (۷-۵) (فقه - عربي)

از: شريف مرتضى على بن حسين موسى بغدادى (۴۳۶ق)

منابع: فهرست کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله ۵۲/۱۸.
آغاز: مسئله خرجت في محرم سنة سبع و عشرين و اربعمائه. قال الشريف
المرتضى رض عند الشافعي ان الرجل اذا قال لغيره بعني كذا فقال بعثك كان ذلك
ايجاباً و قبولاً و انعقد البيع.

انجام: و مع هذا فلم يغن ذلك عن لفظ الايجاب الصريح.

۵. مسألة في الطلاق (۸-۷) (فقه - عربي)

از: شريف مرتضى على بن حسين موسى بغدادى (۴۳۶ق)

آغاز: مسئله خرجت في شهر ربيع الآخر سنة سبع و عشرين و اربعمائه قال رض
ان اعتمد بعض اصحابنا في ان الطلاق بلفظ واحد لا تقع منه واحدة.
انجام: من أن يكون قوله أنت طالق الذي لم يكن به مبدعا واقعا.

۶. اجوبة المسائل الرمليات (۱۶-۸) (فقه - عربي)

از: شريف مرتضى على بن حسين موسى بغدادى (۴۳۶ق)

منابع: فهرست کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله ۵۳/۱۸.
آغاز: مسئله من المسائل الرمليات. قال اذا كان الطلاق لاتقع بالمرأة الا وهى طاهر في طهر.
انجام: يختصه بما يخرج منه ولد البنت و الا فالاطلاق يقتضى ما تقدم ذكره.

۷. اجوبة المسائل الواسطيات (۱۹-۱۶) (فقه - عربي)

از: شريف مرتضى على بن حسين موسى بغدادى (۴۳۶ق)

منابع: فهرست کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله ۵۳/۱۸.
آغاز: المسئلة الخامسة من المسائل الواسطيات هل يجوز للمؤمن ان يزوج ابنته
الناصب أو الغالی أو فيهما ما يخرج عن حد النكاح الى السفاح.

انجام: المسئلة الثانية عشر من الواسطيات هل يجوز للمستمع بالامرأة... اباحة نكاح غيره لها و لست شرطا في نكاحه هو ايها.

٨. اجوبة مسائل متفرقة (١٩-٢١) (فقه - عربي)

از: شريف مرتضى على بن حسين موسى بغدادى (٤٣٦ق)

شامل: معنى قول القايل هذا نجس العين و هذا نجس الحكم؛ بئر سقطت فيها نجاسة و غارماؤها حتى لم يبق منه فيها شىء.

آغاز: مسئلة سئل رضى الله عنه عن معنى قول القايل هذا نجس العين و هذا نجس الحكم و ماهو نجس العين و ماهو نجس الحكم... فأجاب بان قال الأعيان لا تكون نجسة لأنها عبارة عن الأجسام.

انجام: هذا يقتضى غسل البئر بعد نزع مائها و هذا لا يقوله محصل.

٩. تفسير آية ﴿لا تدركه الأبصار﴾ = نفى الرؤية (٢١-٢٤) (كلام - عربي)

از: شريف مرتضى على بن حسين موسى بغدادى (٤٣٦ق)

آغاز: مسئلة من كلام المرتضى رضى الله عنه في الرؤية من جملة كتاب العمدة اعلم ان اصحابنا لما استدلوا على نفى الرؤية بالأبصار عن الله تعالى بقوله لا تدركه الأبصار الآية و بينوا أنه تعالى.

انجام: انما كان مدحا بشروط معروفة على نحو ما ذكرناه و هذا التلخيص في هذا الموضوع اولى و احسم للشبه مما تقدم ذكره.

١٠. تفسير آية ﴿وجوه يومئذ ناضرة﴾ (٢٤-٢٥) (تفسير، كلام - عربي)

از: شريف مرتضى على بن حسين موسى بغدادى (٤٣٦ق)

آغاز: مسئلة من الكتاب ايضا اعلم ان اصحابنا قد اعتمدوا في ابطال ما ظننه اصحاب الرؤية في قوله تعالى وجوه يومئذ ناضرة الآية على وجوه معروفة.

انجام: و الجواب الذى ذكرناه لا يفتقر الى محذوف لأن الى فيه اسم يتعلق به الرؤية فلا يحتاج الى تقدير.

١١. مسائل متفرقة (٢٥-٣٧) (عربي)

از: شريف مرتضى على بن حسين موسى بغدادى (٤٣٦ق)

از جمله: فی المنافع؛ مسألة درباره فعل قبیح در صفر ۴۲۷؛ مسألة درباره کون الجسم بالفاعل در ربیع الاول ۴۲۷؛ مسألة النظر فی طریق معرفة الله و...
آغاز: مسئله من الكتاب ایضا. اعلم ان المنافع التي عرض الله الاحياء لها ثلث،
منفعة تفضّل و منفعة عوض و منفعة ثواب.

انجام: الكلام فی وجوبه لما ذكرناه من تعلقه بما لا يمكن الكلام فی هذا الموضوع والله اعلم.
۱۲. اجوبة المسائل المصرية (۳۷-۴۷) (عربی)

از: شریف مرتضی علی بن حسین موسوی بغدادی (۴۳۶ق)
منابع: فهرست کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله ۵۳/۱۸.
آغاز: مسائل ما وجدت من المسائل الواردة من النيل و جوابها سوى ما شدّ منها.
المسئلة السادسة قول تمامة ان حشرات الأرض و البراغیث حوادث لا محدث لها.
انجام: مکلفین مثابین فی حالة واحدة و الكلام فی الجنّ یجری هذا المجرى.

۱۳. رساله فی غیبة الحجّة (۴۷-۵۲) (عقاید - عربی)

از: شریف مرتضی علی بن حسین موسوی بغدادی (۴۳۶ق)
به شماره ۱۴۹۷/۱۲ رجوع شود.
آغاز: بسم الله. الحمد لله حمد مرتبط للنعم مستدفع للنقم.

انجام: و هذه جملة مقنعة فی الكلام فی هذه المسئلة و الله المستعان و به التوفیق.
۱۴. ردّ كلام المجررة و المشبهة (۵۲-۶۸) (کلام - عربی)
آغاز: مسئله من كلام قاضی القضاة عبدالجبار بن احمد فی أنّ المجررة و المشبهة لا
يمكنهم الاستدلال على النبوة ذكرت أنّ المجررة قد اجترأت فی وقتنا هذا على الزام
اشياء كان سلفهم ينعون من التزامها.

انجام: لم يكن اجماع المسلمين اولى بالصحة ممّا أجمع عليه غيرهم من طريق الرأى
و دخول الشبهة، تمّت المسئلة.

۱۵. اجوبة مسائل متفرقة (۶۸-۹۰) (عربی)

از: شریف مرتضی علی بن حسین موسوی بغدادی (۴۳۶ق)
از جمله سؤالی درباره اجسام و جواهر و اعراض؛ تاء در ذات قدیم؛ العصمة؛
صفت فاعل؛ اقسام اعراض و...

آغاز: مسئله سئل عنها المرتضى رضى الله عنه فقیل ما يقال لمن يدعى عند اقامة الدلیل على حدوث الجسم و الجواهر و العرض شیئاً لیس بجسم و لاجوهر و لا عرض احدث الله الاشياء منه.

انجام: ای هو عاص مخالف الله تعالى كما ان ذاك بهذه الحال، تمت المسائل. نسخ. بدون نام کاتب و بی تاریخ، از روی نسخه خزانه غرویه که نسخه‌ای قدیمی و صحیح بوده، رکابه نویسی شده و در حاشیه تصحیحاتی دارد. ۹۰ صفحه، ۱۷ سطری.

بصحة

(۲۱۰۷) مجموعه

۱. هدایة الأسماء فی بیان کتب العلماء (ص ۱-۱۳) (فهرست - عربی)
از: ملا حسن بن علی یزدی کثنوی (۱۲۹۷ق)
به شماره ۱۶۱۵ رجوع شود.
۲. اوائل المقالات فی المذاهب المختارات (۱۴-۱۴۶) (کلام - عربی)
از: شیخ مفید محمد بن محمد بن نعمان عکبری بغدادی (۴۱۳ق)
به شماره ۱۶۴۹ رجوع شود، این نسخه همراه با زیادات و حکایات است.
۳. الوجیزة (۱۴۹-۲۰۱) (رجال - عربی)
از: علامه ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۰ق)
به شماره ۱۳۹۱/۳ رجوع شود.
۴. فواید پراکنده (۲۰۲-۲۰۷) (فارسی و عربی)
از جمله روایاتی در باب آیات متشابه، وجه تشبیه صلوات نبینا و آله بصلوة ابراهیم و آله، ثمره لعن المخالفین، حدوث الاجسام و النفوس، مسئله الطینه، قوس و قزح، علم الله تعالی و ... .
۵. الأخبار الخمسة = مسلسل الحديث بالإباء بسبعة و عشرين رواه (۲۰۸-۲۱۱) (حدیث - عربی)
از: سید صدرالدین علی خان مدنی دشتکی شیرازی (۱۱۲۰ق)

مؤلف در این رساله کوتاه پنج حدیث نقل و شرح می‌کند که در سند آنها ۲۷ تن از اجداد وی قرار دارند. انجام تألیف در ربیع الثانی ۱۱۰۹ بوده است.

منابع: فهرستگان نسخه‌های خطی حدیث ۹۳/۲.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی اکمل بنبیه احمد نظام‌الدین و شرح بوصیه علی صدرالدین.

انجام: هذا اکثر ما اتفق لنا روايته من الأحادیث المسلسلة بالآباء انتهى و الحمد لله... و الله یهدی الحق و هو یهدی السبیل.

نستعلیق و نسخ، حسن بن علی یزدی کتنوی یزدی (مؤلف رساله یکم)، رساله یکم در ربیع‌الاول ۱۲۶۰، رساله آخر در شعبان ۱۲۶۸، در حاشیه تصحیح شده و حواشی از کاتب دارد به خصوص رساله یکم تصحیحات و حواشی بسیاری از مؤلف دارد، در چند جای نسخه مهر کاتب به سجع «ظنی بر بی حسن» و یادداشت تملک وی در ۱۲۶۰ ق و در آخر نسخه چند فایده از کتنوی درباره ریاض الجنان فارسی و کاشفی سبزواری و انوار العقول و چند تاریخ فوت دیده می‌شود.

۲۱۴ صفحه، ۱۹ و ۱۵ و ۱۸ و ۲۰ سطری.

نسخه اصل: کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، شماره ۷۰۵۸.

فهرست دانشگاه تهران ۱۶/ ۴۴۰-۴۴۱.

﴿﴾

(۲۰۱۸)

تکرار شماره ۲۰۹۵ است با همان خصوصیات شامل تصویر دو نسخه از:

الاعتقادات (عقاید - عربی)

از: شیخ صدوق محمد بن علی بن حسین ابن بابویه قمی (۳۸۱ق)

﴿﴾

(۲۰۱۹)

تکرار شماره ۲۰۹۵ است با همان خصوصیات شامل تصویر دو نسخه از:

الاعتقادات (عقاید - عربی)

از: شیخ صدوق محمد بن علی بن حسین ابن بابویه قمی (۳۸۱ق)

﴿﴾

(۲۱۱۰) مجموعه

این تصویر از نسخه شماره ۱۸۷۹ کتابخانه مدرسه فیضیه قم اخذ شده و پیش از این به شماره‌های ۱۱۹۴ و ۱۱۹۵ گذشت (یک نسخه به دو شماره تقسیم شده بود) و در اینجا به صورت کامل آمده است، شامل:

۱. فرق الشیعة
از: ابو محمد حسن بن موسی نوبختی (۳۱۰ق)
(ممل و نخل - عربی)
۲. الاعلام فيما اتفقت عليه الامامية من الأحكام مما اجمعت العامة علی خلافه
از: شیخ مفید محمد بن محمد بن نعمان عکبری بغدادی (۴۱۳ق)
(فقه - عربی)
۳. کتاب الزهد
از: حسین بن سعید بن حماد اهوازی (قرن ۲ق)
(عقاید، تاریخ - عربی)
۴. تزویج علی علیه السلام بنته من عمر
از: سید مرتضی علی بن حسین موسوی بغدادی (۴۳۶ق)
(حدیث - عربی)
۵. جامع الأحادیث النبویة = جامع الحدیث
از: ابو محمد جعفر بن احمد بن علی قمی رازی (قرن ۴ق)
(حدیث - عربی)
۶. العروس
از: ابو محمد جعفر بن احمد بن علی قمی رازی (قرن ۴ق)
نستعلیق، ابوتراب بن عبدالله، ۱۳۴۰ق در عراق.
۲۹۶ صفحه، ۱۶ سطری.

نسخه اصل: کتابخانه مدرسه فیضیه قم، شماره ۱۸۷۹.
فهرست مدرسه فیضیه، استادی ۱۴۳/۲.

(۲۱۱۱) مجموعه

۱. النکت الإعتقادیة (ص ۲-۴)
گویا از: فخرالمحققین محمد بن حسن حلی (۷۷۱ق)
به شماره ۱۶۵۸ رجوع شود.
نسخه حاضر بخشی از انتهای کتاب را در بر دارد.

(کلام - عربی)

آغاز افتاده: و تعمیمه بعمامته و رکوبه ناقته و امثال ذلك فان قيل من الامام
بعد علی علیه السلام.

انجام: برابر با نسخه شماره ۱۶۵۸.

۲. ازاحة العلة في معرفة القبلة (۵-۱۴) (عربی)

از: ابوالفضل شاذان بن جبرئیل قمی (قرن ۶ق)

به شماره ۱۴۴۰ رجوع شود. در آغاز برابرازد.

نسخ، محمد بن جاسم بن حسن، غره محرم ۱۰۷۶؛ رکابه دارد.

۱۶ صفحه، ۱۹ سطری.

نسخه اصل: کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، شماره ۶۹۶۶.

فهرست دانشگاه تهران ۱۶/۴۱۳-۴۱۴.

بصحه

(۲۱۱۲) مجموعه

تکرار تصویر شماره ۱۱۳۰ است با همان خصوصیات، شامل:

۱. جواز السجود علی التربة الحسينية اذا شويت بالنار (فقه - عربی)

از: محقق کرکی علی بن عبدالعالی (۹۴۰ق)

۲. الخیارية = الخیار فی البیع (فقه - عربی)

از: محقق کرکی علی بن عبدالعالی (۹۴۰ق)

۳. تياسر القبلة (فقه - عربی)

از: محقق حلی جعفر بن حسن (۶۷۶ق)

۴. خلاصة الايجاز فی المتعة (فقه - عربی)

از: محقق کرکی علی بن عبدالعالی (۹۴۰ق)

۵. العدالة = الكبائر (فقه - عربی)

از: محقق کرکی علی بن عبدالعالی (۹۴۰ق)

۶. النجمية (عقاید - عربی)

از: محقق کرکی علی بن عبدالعالی (۹۴۰ق)

بصحه

(۲۱۱۳) المعرفة بالنورانية و الروحانية (امامت - فارسی)

از: مولوی نبی بخش بن ضیاءالدین مبارکپوری (۱۳۶۷ق)
 مولی نبی بخش از علمای شیعی هند، متولد ۱۲۹۵ق و متوفای ۱۳۶۷ق در مشهد، دارای تألیفات متعدد.

شرح حال و اسامی آثارش در مطلع انوار (ص ۶۷۲-۶۷۳) آمده است.
 کتاب حاضر در موضوع امام شناسی از دیدگاه صفات نوری و روحی امام است با استناد به آیات و روایات. این کتاب در سه جلد تنظیم شده و نسخه حاضر جلد اول کتاب را در بر دارد و جلد دوم آن در مخزن کتابهای چاپی کتابخانه حاضر موجود است.

در مقدمه تصویر حاضر شرح حال مؤلف به قلم نوه وی (مهدی کرمانی) درج شده است همراه با چند تقریظ از علمای شیعه بر کتاب و تصویر مؤلف.
 آغاز: بسمله. قال الله سبحانه و تعالی ان الله و ملائکته یصلون علی النبی یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه و سلموا تسلیما. اللهم صل وسلم و بارک علی محمد و آل محمد.
 انجام: و ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء و الله ذوالفضل العظیم.

نسخ و نستعلیق، بی‌کا، ۱۳۵۶ق، همراه با مقدمه نوه مؤلف (مهدی کرمانی) و تقریظهایی از علما و تصویر مؤلف.
 ۲۱۳+۴۱ صفحه، ۱۷ سطری.

بصحة

(۲۱۱۴) ترویج الأرواح (پزشکی - عربی)

از: حکیم‌الدین محمود بن سعدالدین تبریزی
 کتاب طبّی مفصلی است در یک مقدمه شامل ۱۵ مسلک و بیست قول و خاتمه و هر قول شامل سه تعلیم است مگر القول العشرین که در چهار تعلیم است. عناوین اقوال بیست گانه:

القول الاول: فی احوال الدماغ	القول الخامس: فی احوال اللسان
القول الثاني: فی احوال العين	القول السادس: فی احوال الحلق
القول الثالث: فی احوال الاذن	و المرى و القصبه الهوائية
القول الرابع: فی احوال الانف	القول السابع: فی احوال الرية و الصدر

القول الثامن: في احوال القلب و الثديين	القول الخامس عشر: في احوال المفاصل
القول التاسع: في احوال المعدة القول العاشر: في احوال الكبد	القول السادس عشر: في احوال الحميات و فساد الهواء
القول الحادى عشر: في احوال الطحال و المرارة	القول السابع عشر: في احوال البثور و الاورام
القول الثانى عشر: في احوال الامعاء و المقعدة و انواع الاسهال	القول الثامن عشر: في احوال القروح و الجراحات و الصدمة و الكسر
القول الثالث عشر: في احوال الكلية و المثانة	القول التاسع عشر: في احوال الزينة
القول الرابع عشر: في احوال اعضاء التناسل	القول العشرين: في احوال السموم المشروبة و اللسوع و العضوض.

منابع: الذريعة ١٧٠/٤؛ مخطوطات الطب في المتحف العراقي ٦٥-٦٦.

آغاز: بسمله. الصداع وجع في عضو من اعضاء الرأس و هذا التعريف غير جامع و مانع اقول و الصحيح.

نستعليق، بی‌کا، بی‌تا، رکابه دارد، یادداشت‌هایی در اول نسخه از سده ١٤ق

دیده می‌شود.

٩٤٩ صفحه، ٢١ سطر.

نسخه اصل: کتابخانه آیت‌الله گلپایگانی، قم، شماره ٦/٤٣.

بصحة

(٢١١٥) مجموعه

١. التنبیهاة على معانى السبع العلویات (برگ ٢-١٥١) (مدایح - عربی)

از: محمد بن حسن بن ابی‌الرضا راوندی (قرن ٨ق)

شرح مشهوری است بر «القوائد السبع العلویات» ابن ابی‌الحدید معتزلی (٦٥٥ق)

در مدح امیرالمؤمنین امام علی علیه‌السلام.

منابع: الذريعة ٤٥٠/٤؛ التراث العربی ١٣٥/٢.

آغاز: بسمله. بواجب الوجود استعين و بارشاده سبيل الحق استبين و اصلى على النبي و آله الطيبين الطاهرين الذين هم حبل الله المتين... و بعد فان القصايد السبع العلويات نظم الشيخ.

انجام: اجاد و احسن في كلما قاله عظم الله ثوابه و حشره مع ائمته...

٢. وصية النبي ﷺ لعلی ؑ (١٥٢-١٧٧) (حديث - عربي)
به شماره ١٣٧٥ رجوع شود.

آغاز: بسمله. وصية النبي صلوات الله و سلامه عليه اوصا بها لعلی ابن ابی طالب ؑ. حدتتا الشيخ حسن ابن احمد ابن يوسف قال حدتتا حماد قال حدتتا عبدالله الواسطی قال حدتتا وهب العلاف قال حدتتا الملك ابن زيد ابن حماد قال قال الامام جعفر ابن محمد الصادق ؑ عن ابيه عن جدّه علی بن ابی طالب قال دعاني رسول الله ﷺ و قال: يا علی انت منى بمنزلة هارون من موسى ؑ غير ان لا نبي بعدى و ائى اوصيك وصية.

انجام: فان حزب الله هم الغالبون. يا علی احفظ هذه الوصية كما حفظتها عن جبرائيل و الحمد لله رب العالمين...

٣. خطبة البيان (١٧٨-١٨٧) (حديث - عربي)
منسوب به امام علی ؑ

مقاله ای درباره این خطبه در مجله علوم حديث به چاپ رسیده است.
منابع: دایرة المعارف تشيع ١٧٣/٧-١٧٤.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... اما بعد فهذه الخطبة التي تسمّا بخطبة البيان من كلام علی ابن ابی طالب ؑ قال ؑ: انا الذى عنده مفاتيح الغيب لا يعلمها بعد محمد غيرى.
انجام: انا اظهر كيف اشاء انا عبدالله و ابن عم رسول الله.

٤. الأربعون حديثاً عن الاربعين في فضائل أمير المؤمنين ؑ (١٨٨-٢١٨) (حديث - عربي)

از: شيخ مفيد ابو محمد عبدالرحمان بن احمد نيشابورى خزاعى (حدود ٤٧٦ق)
به شماره ١٠٣٣ رجوع شود.

آغاز: بسمله. اللهم ائى احمدك حمداً يفوق حمد الحامدين و اشكرک شكراً يعلو
شكر الشاكرين.

انجام: الحديث الأربعون قال رسول الله ﷺ حبّ علىّ حسنة لا يضرّ معها سيّئة
و بغض علىّ سيّئة لا ينفع معها حسنة. صدق رسول الله ﷺ. تمت الأحاديث
الأربعون...

۵. مناظرة حلیمة السعدیة مع الحجاج (۲۱۸-۲۲۵) (امامت - عربی)
داستان گفتگوی حجاج ابن یوسف ملعون با حلیمه سعیدی در موضوع امامت و
برتری امیرالمؤمنین علیؑ است.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة علی محمد و آله الطاهرين أمّا بعد فانّ الله تبارک و
تعالی خلق الخلق بقدرته و اتقن ذلك بحكمته... انّ الحجاج ابن یوسف لما طغى و
تجبرّ و جلس علی بساط الظلم و العدوان أمر بسفک دماء آل الرسول.
انجام: ثلاثاً قال فعند ذلك بهت الحجاج من فصاحتها و حسن جوابها و أمرها
بألف دينار من الفضة و خلعة قيمتها ألف دينار و جعل لها في كلّ سنة ألف دينار و
قال لها قولى بعلى مهما شيئتى و لكى الجائزة. تمت و الحمد لله وحده.

۶. احاديث نبوی به نقل از مصابيح القلوب (۲۲۵-۲۳۱) (حدیث - عربی)
نسخ، بی‌کا، دوشنبه ۲۵ جمادى الاول ۱۰۲۷، رکابه دارد.
۴۶۲ صفحه، ۱۲ سطری.

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم ایتالیا، شماره ۵۸۰.
المخطوطات العربية فی مکتبة الفاتیکان، ترجمه اشکوری ۷۷.

بصحة

مجموعه (۲۱۱۶)

این مجموعه بزرگ که در سده‌های هشتم و نهم گردآمده، شامل دهها رساله
کوتاه و بلند در متن و هامش صفحات است و تصویر حاضر از فیلم شماره ۴۶۲ و
۴۶۳ محفوظ در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران تهیه شده و متأسفانه کیفیت آن
نامرغوب و ناقص و دشوارخوان است، به این جهت فهرست عناوین آنرا به نقل از
فهرست میکروفیلم‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران در اینجا می‌آوریم.

۱. ایجاز البیان فی التفسیر (۱-۳۸) (تفسیر - عربی)
از: ابوالقاسم محمود بن ابی‌الحسین
۲. خواص الإیات (۳۸-۶۰) (عربی)
از: تمیمی
۳. مقامات الحریری (۱-۱۰۰) (ادب - عربی)
از: قاسم بن علی حریری (۵۱۶ق)
۴. عقد الجواهر فی انساب الأکابر (۱۰۱-۱۰۳) (تاریخ - فارسی)
از: احمد بن ابی‌سعد دواتی مشکانی
تألیف در ۵۶۰ق که تنها دیباچه کتاب در این نسخه آمده است.
۵. از دیوان شعر فارسی سعدی (۱۰۴ در متن و هامش)
۶. جاماسب نامه (۱۰۸-۱۲۰) (فارسی)
۷. تجرید الاعتقاد (۱۲۱-۱۲۶) (کلام - عربی)
از: خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ق)
۸. کلیله و دمنه (۱۲۷-۲۱۰) (داستان - فارسی)
از: نصرالله منشی
۹. از دیوان کمال‌الدین کاشانی (۲۱۰-۲۱۲) (شعر - فارسی)
۱۰. التحفه (۲۱۳-۲۳۲) (کلام و فقه و اخلاق - عربی)
۱۱. رساله الطیر (۲۳۲-۲۳۵) (تصوف - فارسی)
از: نجم‌الدین رازی
۱۲. بند عرفانی فارسی و حدیثی از امام صادق علیه‌السلام (۲۳۵-۲۳۶) (فارسی)
۱۳. اسئله ابوزرجمهر از استادش از قسطا بن لوقا (۲۳۶-۲۳۷) (فارسی)
۱۴. احادیث نبوی به عربی و فارسی (۲۳۶-۲۳۷) (فارسی)
۱۵. اسئله و اجوبه فی بیان العقل (۲۳۷-۲۴۰) (فارسی)
۱۶. از دیوان کمال‌الدین کاشی (۲۴۱-۲۴۲) (شعر - فارسی)
۱۷. اخلاق ناصری (۲۴۳-۳۱۱) (اخلاق - عربی)
از: خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ق)

۱۸. رساله الملائکه (۳۱۱ پ - ۳۱۲ ر)
 از: شیخ الرئيس حسين بن عبدالله ابن سينا (۴۲۸ ق)
 خطبه‌ای است به عربی.
 ۱۹. ترجمه ونصایای ذهبیه (۳۱۲ پ)
 ۲۰. رساله‌النهاییة و اللانهایة (۳۱۱ پ - ۳۱۲ ر)
 از: حسين بن عبدالله ابن سينا (۴۲۸ ق)
 ۲۱. فرخ‌نامه جمالی (۳۱۳ پ - ۳۷۰ ر)
 از: ابوبکر مطهر بن محمد جمالی یزدی (قرن ۶ ق)
 ۲۲. مختصر فی معرفة التقاویم = سی فصل (۳۷۲-۳۷۵ ر)
 ۲۳. کتابی در منطق مجدول سیاقی گویا: السیاقه و البیان (۳۷۵ پ - ۳۸۲ پ)
 ۲۴. سیره الشیخ الکبیر ابی‌عبدالله ابن الحفیف (۳۸۳ ر - ۴۱۰ پ)
 ترجمه کتاب ابوالحسن علی بن محمد دیلمی در ۱۳ باب.
 ۲۵. قصاید و غزل فارسی سعدی (۴۱۰ پ - ۴۱۱ پ)
 ۲۶. رساله عرفانی (۴۱۲ ر)
 از: مجدالدین بغدادی
 پنج سطر آخر رساله در نسخه موجود است.
 ۲۷. رساله عرفانی (۴۱۲ ر - ۴۱۳ ر)
 از: مجدالدین بغدادی
 ۲۸. اسئله و اجوبه شیخ مجدالدین بغدادی با امام فخر رازی (۴۱۳ ر پ)
 ۲۹. نامه‌ای از محمد بلخی به مجدالدین بغدادی (۴۱۴ ر)
 ۳۰. نامه‌ای از مجدالدین بغدادی به شرف‌الدین افتخار المحققین (۴۱۵ ر - ۴۱۶ ر)
 ۳۱. رساله عرفانی (۴۱۶ پ - ۴۱۷ پ)
 گویا از: مجدالدین بغدادی
 ۳۲. رساله در جواب قاضی شرف‌الدین (۴۱۸ ر پ)
 از: مجدالدین بغدادی

۳۳. رساله السیر و الطیر (۴۱۸ روپ) (فارسی)
از: مجدالدین بغدادی
۳۴. رساله فی العزلة و الخلوه (۴۱۸ پ - ۴۱۹ ر)
از: مجدالدین بغدادی
۳۵. رساله فی العزلة = وصية السالك للمريد المستعد الناسک (۴۱۹ روپ)
از: مجدالدین بغدادی
۳۶. ایبائی از دیوان حافظ (۴۱۹ پ) (شعر - فارسی)
۳۷. رساله عرفانی (۴۲۰ روپ) (فارسی)
گویا از: مجدالدین بغدادی
۳۸. رساله فی النجوم (۴۲۰ پ - ۴۲۲ ر) (فارسی)
۳۹. مونس العشاق (۴۲۲ ر - ۴۲۳ پ) (فارسی)
۴۰. السؤالات و الجوابات (۴۲۴ ر) (فارسی)
۴۱. از دیوان کمال کاشانی (۴۲۴ ر - ۴۲۵ ر) (شعر - فارسی)
۴۲. خطبه‌ای از نهج البلاغه (۴۲۵ پ)
۴۳. رساله فی الکلام الشیعی (۴۲۶ ر - ۴۲۸ پ) (عربی)
آغاز: حمدله... ان قیل ما اول ما یجب علی المکلف فقل النظر فی طریق معرفة الله تعالی.
انجام: فیجوز خرق العاده للانمة عليه السلام و الحمد لله وحده.
۴۴. رساله الحسن البصری الی عبدالملک بن مروان (۴۲۸ پ - ۴۳۱ پ) (عربی)
۴۵. از دیوان کمال‌الدین کاشانی (۴۳۱ پ - ۴۳۲ ر) (شعر - فارسی)
- رساله‌های موجود در هامش:
۴۶. خواص القرآن (۱ پ - ۴ ر) (عربی)
۴۷. القصيدة الشاطبية = حرز الامانی و وجه التهانی
از: ابوالقاسم قاسم بن فیره شاطبی (۵۹۰ ق)
۴۸. مشارق الانوار النبویة من صحاح الاخبار المصطفویه (۱۲ ر - ۴۸ ر)
(حدیث - عربی)
از: حسن بن محمد بن حسن صغانی حنفی (۶۵۰ ق)

۴۹. رثای سلمان ساوجی بر بلقیس سعید و... (۴۹-۵۲ر) (شعر - فارسی)
۵۰. اطواق الذهب (۶۱-۷۴پ) (ادب - عربی)
- از: جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ق)
۵۱. ادلة العیان علی البرهان (۷۴ پ-۹۷پ)
۵۲. العروض (۹۷پ-۹۹ر)
- از: عثمان بن عمر ابن حاجب
۵۳. تاریخ ابی مسلم مرغزی من شرح شرف‌الدین علی التبیان (۱۰۱پ-۱۰۲پ) (عربی)
۵۴. شعر فارسی (۱۰۴ر در متن و هامش)
۵۵. مائة کلمه بطلمیوس (۱۰۴ب - ۱۰۸ر)
۵۶. قران کواکب به فارسی (۱۰۶)
۵۷. ابطال احکام النجوم (۱۰۸-۱۱۶ر)
- از: شیخ رئیس حسین بن عبدالله ابن سینا (۴۲۸ق)
۵۸. رسالة فی حدّ الجسم (۱۱۶-۱۱۸پ)
- از: حسین بن عبدالله ابن سینا (۴۲۸ق)
۵۹. آغاز و انجام (۱۲۱پ-۱۲۶پ)
- از: خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ق)
۶۰. رسالة فی بداية الوجود (۱۲۷پ-۱۲۸ر) (فلسفه - عربی)
- از: خواجه اصیل‌الدین محمد بن اصیل
۶۱. رسالة فی فضیلة الانسان (۱۲۸ر-۱۲۹ر) (عربی)
۶۲. اجوبة مسائل متفرقه (۱۲۹ر-۱۳۰پ)
- از: خواجه اصیل‌الدین مجیب محمد بن اصیل
۶۳. فوائد متفرقه (۱۳۰پ-۱۳۱ر)
۶۴. ترس از مرگ (۱۳۱پ-۱۴۰پ) (فارسی)
- از: حسین بن عبدالله ابن سینا (۴۲۸ق)
۶۵. ینبوع الحیة = ترجمه سیزده فصل از سخنان هرمس الهرامسة (۱۳۲پ-۱۴۰پ)

۶۶. اوصاف الاشراف (۱۴۰-۱۴۷ر) (اخلاق - فارسی)
 از: خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ق)
۶۷. معراج نامه (۱۴۷-۱۵۱پ)
 از: حسین بن عبدالله ابن سینا (۴۲۸ق)
۶۸. التحفة الشمسية = رسالة في فضيلة العلم (۱۵۱-۱۵۶پ) (عربی)
 ۶۹. ابطال المثل الافلاطونية (۱۵۶پ) (فلسفه - عربی)
۷۰. بستان القلوب (۱۵۷-۱۶۴پ)
۷۱. لغت بهلوی گزیده از لغت نامه اسدی طوسی (۱۶۴-۱۶۶پ)
۷۲. وصیت (۱۶۶-۱۶۷ر) (عربی)
 از: امام فخر رازی (۶۶۰ق)
۷۳. کتاب رسول الله الی معاذ بن جبل (۱۶۷ر)
۷۴. قلمیه (۱۶۷-۱۷۱ر) (فارسی)
 از: عبدالعزیز کاشی
۷۵. سیفیه (۱۷۱-۱۷۴ر) (فارسی)
 از: عبدالعزیز کاشی
۷۶. شعر عربی جلال الدین شاه شجاع هنگامی که مدرسه‌ای در مکه ساخته (۱۷۴ر)
۷۷. مدارج الکمال (۱۷۷-۱۸۵ر) (فارسی)
 از: خواجه افضل الدین کاشی
۷۸. کتاب العرض (۱۸۵-۲۰۲ر)
 از: خواجه افضل الدین کاشی
۷۹. جامع الحکمة (۲۰۲-۲۱۲ر) (فارسی)
 از: افضل الدین کاشی
۸۰. از دیوان کمال الدین کاشی (۲۱۲روپ)
۸۱. الفروسية و البيطرة (۲۱۳-۲۴۲پ) (عربی)
۸۲. شرح و ترجمه رسالة في القدر ابن سینا با متن (۲۴۳-۲۶۲ر)
۸۳. رساله ابن مقفع (ترجمه طوسی) (۲۶۲-۲۷۱پ)

۸۴. خلافت نامه الهی (۲۷۱پ-۲۸۶ر)
۸۵. عهد الشيخ ابي علي ابن سينا (۲۸۶پ)
۸۶. دفع الغم عن الموت (۲۸۸ر)
- از: شيخ الرئيس حسين بن عبدالله ابن سينا (۴۲۸ق)
۸۷. رسالة في الحزن (۲۸۸روپ)
۸۸. رسالة في العشق (۲۸۸پ-۲۹۱ر)
- از: حسين بن عبدالله ابن سينا (۴۲۸ق)
۸۹. رسالة الطير (۲۹۱پ-۲۹۲پ)
۹۰. رسالة العروس (۲۹۲پ-۲۹۳پ)
- از: حسين بن عبدالله ابن سينا (۴۲۸ق)
۹۱. المقال المعهودة في الأخلاق (۲۹۳پ-۲۹۴پ)
- از: حسين بن عبدالله ابن سينا (۴۲۸ق)
۹۲. الأخلاق (۲۹۴پ-۲۹۸پ)
- از: حسين بن عبدالله ابن سينا (۴۲۸ق)
۹۳. قوام الأرض في حيزها الذي هي فيه (۲۹۸پ-۳۰۱ر)
- از: حسين بن عبدالله ابن سينا (۴۲۸ق)
۹۴. رسالة في الحكومة في الحجج المثبتين للماضي مبداء زمانيا... (۲۰۱ر-۳۰۲پ)
- از: حسين بن عبدالله ابن سينا (۴۲۸ق)
۹۵. دفتر خردنمای و جان افروز (۳۰۳ر-۳۱۱ر)
- از: ابوالفضل يوسف بن علی مستوفی
سخنان خردمندان است در هر بندی مختوم به کلامی از امام علی عليه السلام و شعری
از شاهنامه فردوسی.
۹۶. رسالة في فضيلة امير المؤمنين عليه السلام (۳۱۱پ-۳۱۲پ)
- منسوب به: خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ق)
۹۷. از دیوان عماد فقیه کرمانی (۳۱۲ر-۳۱۳ر)
۹۸. رسالة في تدارك الخطاء الواقع في الطب (۳۱۳پ-۳۲۶پ)
- از: حسين بن عبدالله ابن سينا (۴۲۸ق)

۹۹. مسائل حنین (۳۲۷-۳۳۳پ)
 از: حسین بن عبدالله ابن سینا (۴۲۸ق)
۱۰۰. رساله فی الطب (۳۳۳پ-۳۴۳پ)
 از: حسین بن عبدالله ابن سینا (۴۲۸ق)
۱۰۱. رساله الفصول (۳۴۳پ)
 از: حسین بن عبدالله ابن سینا (۴۲۸ق)
۱۰۲. الخواص (۳۴۳پ-۳۶۷ر)
 از: بختیشوع
 (عربی)
۱۰۳. کتاب من لا یحضره الدواء (۲۶۷-۳۷۱ر)
 از: ابو عبدالله بدل بن اسحاق
 (عربی)
۱۰۴. سی فصل (۳۷۲-۳۷۵ر)
 از: خواجه نصیرالدین طوسی (۶۷۲ق)
 (فارسی)
۱۰۵. نزهة العاشقین (۳۷۵پ-۳۸۲پ)
 از: محمد بن محمد بن محمد زنگی بخاری
۱۰۶. تتمه مجمع الفصاحتین فی فضائل امیرالمؤمنین (۳۸۳-۳۸۵ر)
 (حدیث - عربی)
۱۰۷. وفق الاعداد (۳۸۶پ-۳۹۰پ)
 (عربی)
۱۰۸. اعداد الوفق و خواصها (۳۹۰پ-۳۹۵پ)
 (عربی)
۱۰۹. خواص اشکال و اوقات (۳۹۵پ-۴۰۳ر)
 (فارسی)
۱۱۰. سوانح (۴۰۳پ-۴۱۱پ)
 از: احمد غزالی
۱۱۱. کتاب پاتنجل هندی (۴۱۲-۴۱۹ر)
 ترجمه عربی از: ابوریحان محمد بن احمد بیرونی
۱۱۲. از دیوان حافظ (۴۱۹ - ۴۲۳پ)
 (شعر - فارسی)
۱۱۳. از دیوان کمال الدین کاشی (۴۲۴-۴۳۱پ)
 (عربی)
۱۱۴. الفروسية و البيطرة (۴۳۲-۴۳۳پ)
 دنباله همان که در ردیف ۸۰ گذشت.

نسخ و نستعلیق، رساله یکم: عبدالعزیز رکن، ۲۰ محرم ۷۵۴، رساله دوم: رجب ۷۵۹، رساله سوم: نیمه جمادی الاولی ۷۵۴، رساله ششم: حسن بن محمود بن محمد، بی تاریخ، رساله هفتم: سه‌شنبه ۲۱ محرم ۷۵۴، رساله هشتم: اسماعیل بن محمود بن فضل‌الله بخاری، ۱۵ جمادی الاولی ۷۵۴، رساله بیستم: آخر رجب ۷۵۴، رساله بیست و یکم: ۷۵۴، رساله بیست و دوم: پنج‌شنبه ۱۷ رمضان ۷۵۳، رساله بیست و چهارم: حسن بن یوسف بن علی استرآبادی سمنانی، سه‌شنبه ۱۵ صفر ۷۵۴، رساله چهل و پنجم: پنج‌شنبه ۷ صفر ۸۱۱، رساله چهل هشتم: دوشنبه ۱۵ جمادی الآخره ۷۵۶، رساله پنجاهم: صفر ۷۵۴، رساله هفتاد و پنجم: چهارشنبه ۱۰ ربیع الاول ۷۵۶ در دزفول، رساله هشتاد و چهارم: ۶ ذیحجه ۷۵۳، رساله هشتاد و پنجم: ۲۲ ذیحجه ۷۵۳، رساله صد و دوم: دوشنبه ۲۲ ربیع الثانی ۷۵۶، رساله صد و نهم: ۷۶۴ق، صفحات مجدول، رساله‌ها در متن و هامش صفحات نگاشته شده، تصویر حاضر ناقص و ناخواناست و قابل استفاده نیست و به ناچار فهرست مجموعه از فهرست میکروفیلم‌های دانشگاه تهران نقل گردید.

۸۶۶ صفحه، ۳۳ سطری.

نسخه اصل: کتابخانه کوپریلی، ترکیه، شماره ۱۵۸۹.

فهرست میکروفیلم‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران ۴۷۹/۱-۴۸۷؛ فیلم شماره ۴۶۲ و ۴۶۳.

بصحه

(۲۱۱۷) مجموعه

۱. تفسیر سورة الإخلاص (ص ۱-۴) (تفسیر - عربی)
از: شیخ رئیس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸ق)
به شماره ۱۲۶۰/۱۰ رجوع شود.
۲. تفسیر سورة الفلق (۴-۶) (تفسیر - عربی)
از: شیخ رئیس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸ق)
به شماره ۱۲۶۰/۱۱ رجوع شود.

۳. تفسیر سورة الناس (۶-۷) (تفسیر - عربی)
 از: شیخ الرئيس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸ق)
 به شماره ۱۲/۱۲۶۰ رجوع شود.
۴. تفسیر آیه النور (۷-۹) (تفسیر - عربی)
 از: شیخ الرئيس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸ق)
 غیر از آن است که به شماره ۱۱۸۲/۴۵ گذشت.
 منابع: مصنفات ابن سینا ۶۶.
 آغاز: بسمله. قوله تعالى الله نور السموات و الارض ای جمیع اهل السموات و الارضین.
 انجم: فی السموات و فی الارض خارجه عن علمه تعالى فهو بكل شیء محیط.
۵. تفسیر سورة الاعلی (۹-۱۲) (تفسیر - عربی)
 از: شیخ الرئيس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸ق)
 منابع: مصنفات ابن سینا ۶۶.
 آغاز: بسمله. قوله تعالى سبح اسم ربك الأعلى اعلم ان هذه السورة مشتملة على
 ثلاثة مطالب، المطلب الأول.
 انجم: المعاد ثالثاً و اعلم ان المتأمل في أسرار هذه السورة تنبيه ان الاشتغال بما
 سوى هذه المطالب الثلاثة عبث و ان سعادة الانسان لا تحصل الا بمعرفة هذه المطالب
 الثلاثة و بالله التوفيق.
۶. حی بن یقظان = قصة حی بن یقظان (۱۲-۱۲) (عربی)
 از: شیخ الرئيس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸ق)
 منابع: مصنفات ابن سینا ۹۴.
 تنها یک صفحه از ابتدای رساله در این نسخه موجود است.
 آغاز: بسمله. قال الشيخ الرئيس... انه قد تيسرت لي حين مقامي ببلادي برزة
 برفقائي الى بعض.
 انجم افتاده: امثالهم و اذلات حين تلك من غربة و لا محيص لك.
۷. الصلاة = اسرار الصلاة (۱۳-۱۷ و ۴۷-۴۸) (عربی)
 از: شیخ الرئيس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸ق)

منابع: مصنفات ابن سینا ۱۷۵.

صفحات نسخه جا به جا شده و بخش آغازین رساله در آغاز نسخه آمده است.
آغاز: بسمله. الحمد لله الذي خص الانسان بشرف الخطاب.

انجام: فان الأمر مع الحق في التي يعلم امرى و لا يعرفه غير و الحمد لله رب العالمين.
۸. الملائكة (۱۷-۱۸) (فلسفه - عربی)

از: شیخ الرئيس ابوعلی حسین بن عبدالله بن سینا (۴۲۸ق)

منابع: مصنفات ابن سینا ۲۲۰-۲۲۱.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذي انشأ نوراً محبوباً لآح فيه جلية قبلا فلما اشرق فيه استعمل.

۹. آغاز و انجام = تذکره (۱۸-۳۰) (فلسفه - فارسی)

از: خواجه نصیرالدین محمد طوسی (۶۷۲ق)

منابع: فهرستواره کتابهای فارسی ۵۶/۶.

آغاز: بسمله. ربنا لا تزغ قلوبنا بعد اذ هديتنا وهب لنا من لدنك رحمة ائك انت
الوهاب... سپاس آفریده گاری را که آغاز همه ازوست.

انجام: بر مرد خدا حرامست. الدنيا حرام على اهل الآخرة و الآخرة حرام على
اهل الدنيا و هما حرامان على اهل الله.

۱۰. تضعيف المذبح (۳۰-۳۲) (عربی)

از: ملا لطفی مقتول

استاد عبدالحسین حایری توضیح مختصری درباره مسأله ریاضی تضعیف مذبح
در فهرست مجلس (ج ۱۹، ص ۳۶۱-۳۶۲) آورده‌اند. این رساله در عنوان به ملا
لطفی مقتول منسوب شده و در انجامه از افلاطون دانسته شده است؟

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة على نبيه و آله اجمعين. الباب الأول في المقدمات التي
يجب بتصدير الكتاب فيها. المربع سطح يحيط به اضلال اربعة متساوية توازي الخطين.

انجام: و ان خاطبت من هو دونك في المعرفة فابسط كلامك ليلحق في اواخره ما
اعجزه من اوائله. تمت فقر الافلاطونية في الحكم اليونانية.

۱۱. العقل على رأى الحكيم ارسطو (۳۲-۳۵) (فلسفه - عربی)

از: اسکندر افرویدیسی

مترجم: اسحاق بن حنین عبادی

منابع: فهرست کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله ۳۱/۷۰۱-۷۰۲.

آغاز: مقالة لاسكندر الافريوديسی في العقل على رأى ارسططاليس الحكيم: العقل عند ارسطو على ثلاثة اضرب احدها العقل الهبولانى و قولى.

۱۲. عدم الخوف من الموت (۳۶-۳۹) (اخلاق - عربى)

از: ابى على احمد بن محمد بن يعقوب مسكويه رازى (۴۲۱ق)

این رساله که در برخی نسخه‌ها (از جمله نسخه حاضر) به ابن سینا منسوب شده، بخشی از مقاله هفتم کتاب «تهذیب الاخلاق و تطهیر الاعراق» مسکویه رازی است.

منابع: فهرست کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله ۳۱/۶۸۴.

آغاز: بسمله... فلما كان اعظم ما يلحق الانسان الخوف من الموت و كان هذا الموت عاماً و هو مع عمومته اشدّ و ابلغ من جميع المخاوف.

انجام: كلما تلك النفس و على هذا ايضاً يشبه بشيء واحد.

۱۳. فضيلة الحكمة و الحكماء = فوائد الحكمة (۳۹) (فلسفه - عربى)

از: حسين بن عبدالله بن سينا (۴۲۸ق)

منابع: فهرست کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله ۳۲/۱۶۵.

آغاز: بسمله. الحكمة اعزّ على أهلها من الدنيا بما فيها لأنهم بالحكمة عرفوها.

انجام: و ما اشتغلت باكتساب حطامها لا تصدّيت لجمع ثمارها و اكمامها.

۱۴. الدرر المنظم في الاسم الاعظم (۴۰-۴۲) (عربى)

از: جلال الدين عبدالرحمان بن ابى بكر سيوطى (۹۱۱ق)

منابع: دليل مخطوطات السيوطى ۹۲-۹۳.

آغاز: بسمله. الحمد لله الذى له الاسماء الحسنى و الصفات العليا و الصلوة و السلام على سيّدنا محمد المخصوص بالشفاعة العظمى و على آله.

انجام: من ابن عباس قال الم قسم اقسامه الله و هو من اسماء الله تعالى.

۱۵. الجمع بين رأى الحكيمين افلاطون و ارسطو (۴۲) (فلسفه - عربى)

از: ابونصر محمد بن محمد بن طرخان فارابى (۳۳۹ق)

منابع: فهرست کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله ۳۱/۶۹۴.

آغاز: بسمله. قال فارابی رضی الله عنه و من ذلك أيضاً الصور و المثل التي تنسب الى افلاطون انه يثبتها و ان ارسطو على خلاف رأيه فيها.

۱۶. وصايا افلاطون (۴۳-۴۶) (اخلاق - عربی)

از: افلاطون حکیم یونانی (۳۴۷ قبل از میلاد)

آغاز: قال لا تصحبوا الاشرار فانهم يمتون عليكم بالسلامة منهم قال اذا اقبلت الدوله.
نستعلیق، مصطفی بهجت رئیس الاطباء سلطانی، بی تاریخ، از سده ۱۳ق،
رکابه دارد.

۴۸ صفحه، ۲۹ سطری.

بص

(۲۱۱۸) مجموعه

۱. دوازده امام = انشاء الصلوات و التحیات (برگ ۲-۹) (صلواتیه - عربی)

از: خواجه نصیرالدین محمد طوسی (۶۷۲ق)

منابع: فهرست دانشگاه تهران ۱۱۱/۱-۱۱۲.

آغاز: بسمله. اللهم صل وسلم و زد و بارک علی النبی الامی العربی الهاشمی
القرشی المکی.

۲. مختصر در انساب (۱۰-۳۷) (انساب - فارسی)

از: مؤلفی ناشناخته

نسبنامه امامزادگان و زندگی امامان را بر پایه روایات ضعیف و مجهول در هند
گردآورده و در مقدمه گوید: این کتاب به زبان عربی در مسجدالاقصی به خط امام
جعفر صادق بود و شیخ الحفاظ آن را به فارسی ترجمه کرده است.

سنج با «بحرالانساب» معرفی شده در فهرستواره کتاب‌های فارسی ۲۰۲۸/۳.

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله و اولاده و
ائمہ اثنا عشر علیهم السلام. قال النبی صلی الله علیه و آله کلّ حسب و نسب ینقطع الاّ حسبی و
نسبی یعنی بدانید که حسبها.

انجام: روی بدار المرز مازندران نهاوند در توابع شهر آمل در موضع اهلمر رستاق
معروف بروشن آباد در تقیه ماندند.

۳. منشور = نسبنامه پادشاهان طبرستان = رساله انسانیه (۳۷-۹۶)
(تاریخ و انساب - فارسی)

از: مؤلفی ناشناخته

نسبنامه ساختگی پادشاهان طبرستان است همراه با داستان‌هایی از پیوند معنوی و نسبی میان ایرانیان و خاندان حضرت علی علیه السلام.

منابع: فهرست دانشگاه تهران ۶۶۹/۲-۶۷۱؛ فهرستواره کتابهای فارسی ۱۰۸۸/۱-۱۰۸۹.

آغاز: بسمله. شکر و سپاس مر خدایی را تمت آلائه و عمت نعمایه که نعمت و عطای فراوان.

انجام: موفور باد قدر پسر از چنان پدر آمین یارب العالمین...

رساله یکم: نسخ معرب، رساله دوم و سوم: نستعلیق، محمدعلی بن خواجه قاسمعلی مازندرانی در ۱۰۷۵ق.

۱۹۸ صفحه، ۱۲ سطری.

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه تهران، شماره ۸۷۷.

فهرست دانشگاه تهران ۱۱۲/۱ و ۶۵۵/۲ و ۶۷۱.

بسم

(۲۱۱۹) مجموعه

تصویر چند برگ ناقص از مجموعه شماره ۱۴۴۷ کتابخانه ظاهریه دمشق است، شامل:

۱. تزویج فاطمه بنت رسول الله بعلی بن ابی طالب (ص ۸-۲)

(حدیث، تاریخ - عربی)

بندی کوتاه در داستان ازدواج حضرت فاطمه علیها السلام با امیرالمؤمنین علیه السلام است و در آخر اخباری در مواعظ و حکم آمده است.

آغاز: الجزء فیه تزویج فاطمه بنت رسول الله صلی علیه وسلم بعلی بن ابی طالب علیها افضل السلام و رضی الله عنهم. عن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب علیه السلام رواة ابی عبدالرحمن المدنی عنه.

۲. وقعة جمل (۸-۱۲) (حدیث، تاریخ - عربی)
 جزء کوچکی است در تاریخ جنگ جمل.
 آغاز: جزؤ فیہ حدیث وقعة الجمل عن ابی بکر محمد بن یحیی بن العباس الصولی
 روایة الشیخ الامام المحافظ ابی بکر احمد بن علی بن ثابت الخطیب البغدادی رضی الله
 عنه اخبرنا بجمیع هذا الجزؤ الشیخ الامام...
 انجام: و فی خده الشعری و فی وجهه البدر. آخر الجزو المتعلق بخبر وقعة الجمل.
 ۳. اخبار المصحفین (۱۲-۱۳) (عربی)
 از: حسن بن عبدالله بن سعید عسکری (۳۸۲ق)
 بخش کوتاهی از کتاب در این نسخه آمده است.
 ۴. قاعدة عظيمة في المحبة و ما يتعلق بها (۱۴) (عربی)
 از: احمد بن عبدالحلیم بن عبدالسلام بن تیمیه (۷۲۸ق)
 یک صفحه از آغاز کتاب در این نسخه موجود است.
 آغاز: بسملة. الحمد لله نحمده و نستعیه و نستهدیه و نستغفره و نعوذ بالله من شرور انفسنا.
 نسخ، اسماعیل بن موسی بن حمد بن علی بن احمد خابوری، از قرن ۸ق،
 رکابه دارد، در صفحه ۱-۲ خاتمه رساله‌ای ناشناخته دیده می‌شود.
 ۱۴ صفحه، ۲۴ سطری.
 نسخه اصل: کتابخانه ظاهریه، دمشق، شماره ۱۴۴۷.
 فهرس مخطوطات دارالکتب ظاهریه، الجامع ۳۹۲/۱-۳۹۳.

بسم

(۲۱۲۰) مجموعه

۱. الاسناد المصفی الی آل المصطفی = المشیخة (چاپی) (عربی)
 از: محمد محسن بن علی، شیخ آقا بزرگ طهرانی (۱۳۸۹ق)
 تصویر نسخه چاپی کتاب است (چاپ مطبعة الغری فی النجف ۱۳۵۶ق). مؤلف
 معمولاً در انتهای نسخه چاپی این کتاب، برای درخواست کنندگان اجازه، اجازه
 روایتی به خط خود می‌نوشت و این نسخه نیز حاوی اجازه به خط مؤلف است که
 در ردیف بعدی معرفی می‌شود.

آغاز: بسمله. الحمد لله وفقنا لأخذ معالم ديننا عن العترة الهادية.

۲. اجازه روایت به میرزا فتاح شهیدی تبریزی
از: محمد محسن بن علی، شیخ آقا بزرگ طهرانی (۱۳۸۹ق)
اجازه روایت برای میرزا فتاح شهیدی تبریزی است که در ذیل الاسناد المصنفی
چاپی، به خط خود در ۱۲ صفر ۱۳۵۹ نوشته است.
۳. اجازه روایت به میرزا فتاح شهیدی تبریزی
از: شیخ عباس بن محمد رضا، محدث قمی (۱۳۵۹ق)
اجازه روایت است که در ذیل اجازه شیخ آقا بزرگ طهرانی در ربیع الاول ۱۳۵۹
نوشته است.

رساله یکم تصویر از نسخه چاپی (مطبعة الغری نجف ۱۳۵۶ق)، ردیف دوم
بخط مجیز در ۱۲ صفر ۱۳۵۹ با مهر مربعی وی «آقا بزرگ»، ردیف سوم
بخط مجیز در ربیع الاول ۱۳۵۹.
۱۰۰ صفحه، ۱۶ سطری.

بسمه

(۲۱۲۱) مجموعه

۱. صد پند = نصایح لقمان (ص ۱-۸)
منسوب به لقمان حکیم
منابع: الدررعیة ۲۶/۱۵؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی ۵۱۵/۶.
آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة... این صد پند سودمند دلپسند است که لقمان
حکیم پسر خود را وصیت کرده.
۲. نسب ایل قاجار (۲۰-۹)
از: ناشناس
«رساله مختصری است در ذکر نسب ایل جلیل قاجار»
منابع: فهرست نسخه‌های خطی فارسی ۴۳۹۶/۶؛ فهرستواره کتاب‌های فارسی
۱۰۹۴/۲.

آغاز: حمدله. و الصلوة... این رساله مختصر در ذکر نسب ایل جلیل قاجار است.
بدانکه قاجارخان پسر سرطاق نویان.
انجام: در دیوانخانه شیراز بر مسند فرمان روایی ایران جلوس نمود، تمت الكتاب.
نستعلیق، بدون نام کاتب، اواخر ربیع‌الثانی ۱۳۰۲.
۲۰ صفحه، ۱۴ سطری.
نسخه اصل: انستیتو نسخه‌های خطی فرهنگستان علوم آذربایجان شوروی، باکو،
B۱۶۰. ۱۷۷۸.

بصحة

(۲۱۲۲) شرف النبي ﷺ و معجزاته = دلائل النبوة (تاریخ - فارسی)
از: ابوسعید عبدالملک بن ابوعثمان محمد واعظ خرگوشی (۴۷۰ق)
ترجمه از: محمود بن محمد راوندی (زنده در ۵۸۵ق)
مجموعه‌ای از احادیث درباره سیره پیامبر اکرم ﷺ است در ۵۷ باب (نسخه
پاریس ۶۱ باب دارد):
باب اول: در ظاهر شدن نور رسول ﷺ.
باب دوم: در آفرینش رسول ﷺ.
باب پنجم: آنچه رسول ﷺ بدان مزاح کرده است.
باب دهم: تفضیل رسول ﷺ بر پیغمبران علیهم السلام.
باب پانزدهم: صفت نام و نسب رسول ﷺ.
باب بیستم: صفت فرزندان رسول ﷺ.
باب سی‌ام: صفت معراجهای رسول ﷺ.
باب چهلم: آنچه آمده است در بیرون آوردن چاه زمزم.
باب پنجاهم: در آمدن رسول ﷺ به مسجد قبا و فضیلت آن.
باب پنجاه و هفتم: در ذکر شفاعت رسول ﷺ.
این کتاب با تصحیح و تحشیه محمد روشن بر اساس سه نسخه شناسایی شده از
آن، بوسیله انتشارات بابک در ۱۳۶۱ش به چاپ رسیده است.

نسخه‌های خطی کتاب:

۱. نسخه کتابخانه اسعد افندی در ترکیه، مورخه ۵۹۹ق.
  ۲. نسخه کتابخانه ملی پاریس (نسخه حاضر)، مورخه ۶۰۸ق.
  ۳. نسخه کتابخانه بایزید ولی در ترکیه، مورخه ۷۵۵ق.
- منابع: فهرستواره کتاب‌های فارسی ۱۷۰۵/۳؛ فهرست میکروفیلم‌های دانشگاه تهران ۱۳۴۱/۱.

آغاز: بسمله. سپاس و ستایش آفریدگاری راجل جلاله کی دلهای خلیق بنور هدایت روشن کرد.

انجام: شفیع باشد روز قیامت چون در عمل آرند و خصم باشد چون ضایع بگذارند. اعذنا الله بکرمه و رحمته یا ارحم الراحمین. تمام شد کتاب شرف النبی ﷺ.

نسخ، حسین بن محمد بن قاسم حسنی، نیمه اول در ۲۱ جمادی الآخر ۶۰۸، صفحات مجدول، عناوین به خط درشت، رکابه دارد، در آخر نسخه یادداشتی به تاریخ ۱۰ جمادی الآخره ۸۳۱ و ۲۵ محرم ۹۲۴.

۴۵۱ صفحه، ۱۷ سطری.

نسخه اصل: کتابخانه ملی پاریس.

﴿﴾

(۲۱۲۳) بحر العلوم (چند دانشی - عربی و فارسی)

از: میرزا محمدحسن بن عبدالرسول حسینی زنوزی خویی (۱۲۱۸ق)
تکرار تصویر شماره ۱۴۳۷ است با همان خصوصیات.

﴿﴾

(۲۱۲۴) مجموعه

۱. درّ اللآلی = درر اللآلی (برگ ۱-۸۶) (فقه - فارسی)

از: سید محمد بن احمد حسینی لاهیجانی (بعد از ۱۱۳۰ق)
لاهیجانی از شاگردان علامه مجلسی است که سرپرست گروه استفتائات بوده و دو کتاب شامل سؤال و جوابهای علامه مجلسی تدوین کرده، یکی در سال ۱۱۰۳ق موسوم به درّ اللآلی = درر اللآلی (کتاب حاضر) و دیگری در سال ۱۱۳۰ق موسوم به نظم اللآلی (نک: همین فهرست شماره ۱۸۷۵).

نسخه حاضر یک صفحه از آغاز افتادگی دارد.

آغاز افتاده: انوار الاقبال قبله الملکوتی مشکوة انوار العرفان صدره القدوسی.

انجام: توقع از واردان سفینه نجات آنکه این غریق بحر عصیان را بدعای خیر دستگیری نمایند. والحمد لله اولاً و اخراً و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین.

۲. احکام نوروز (۸۶-۸۸) (فارسی)

باید بخشی از اختیارات ایام علامه مجلسی باشد.

۳. ترجمه حدیث کسوف و خسوف به نقل راوندی از امام صادق علیه السلام (۸۸-۸۹)

(فارسی)

باید بخشی از اختیارات ایام علامه مجلسی باشد.

۴. هدیه الاخوان (۸۹-۱۲۳) (فقه - فارسی)

از: محمدکاظم بن محمدعلی سبزواری

سؤال و جواب‌های فقهی علامه مجلسی است که سبزواری گردآورده و بخشی از آن در این نسخه آمده است.

منابع: کتابشناسی مجلسی ۳۱۵.

آغاز: بسمله. این چند فقره مسائل از کتاب هدیه الاخوان نوشته می‌شود. اول در

بیان معنی ایمان و شناختن خدای تعالی.

نستعلیق، علی‌نقی بن میرزا محمد حسنی بارازی، رساله یکم: سلخ

ربیع‌الاول ۱۱۲۷، عناوین و نشانیها سنگرف.

۲۴۶ صفحه، ۲۱ سطری.

نسخه اصل: کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله، شماره ۶۰۸۷ (فهرست

۹۴/۱۶ که ناقص معرفی شده است).

بسم

(۲۱۲۵) الإبانة (في فقه الناصر الاطروش) (فقه زیدیه - عربی)

جامع و شارح: ابوجعفر محمد بن یعقوب هوسمی (۴۵۵ق)

هوسمی در این کتاب فتاوی‌الناصر للحق حسن بن علی حسینی اطروش

(۳۰۴ق) را بدون استدلال گردآوری و شرح و تفسیر کرده است.

نسخه‌های موجود از این کتاب به سبک خاصی مانند تفسیر کتاب الله (چاپ عکسی کتابخانه مجلس) به صورت متن و حاشیه کتابت شده است.

نسخه‌های خطی متعددی از این کتاب می‌شناسیم از جمله:

۱. مونیخ G1.85 مورخه ۷۱۰ ق.

۲. آمروزیانا E.262

۳. کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ش ۲۳۵ مجموعه خوبی که در فهرست مجلس ۳۸۴/۷ به عنوان الناصریات گویا از سیف‌الدین حسن المنصور بالله معرفی شده است. این نسخه از سده هشتم هجری است و کتابخانه مجلس بخشی از آن را چاپ عکسی کرده است.

۴. چستریتی، ش ۳۱۸۸ که در فهرست آربری ۷۶/۳ با عنوان الجامع لمذهب الناصر للحق از سید مرتضی علی بن حسین (۴۳۶ ق) معرفی شده است. نسخه چستریتی از سده هشتم هجری است و تصویر حاضر برگرفته از آنست.

۵. کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله ش ۹۱۸۹ فهرست ۳۰۰/۲۳ از سده نهم یا دهم هجری.

۶. دانشگاه تهران، ش ۶۶۲۳ از سده نهم و دهم هجری.

و چند نسخه نیز در کتابخانه‌های ین دارد.

منابع: تاریخ نگارش‌های عربی ۸۲۴/۱؛ اعلام المؤلفین الزیدیه ۳۳۲ و ۱۰۲۳؛ الذریعة ۵۶/۱؛ فهرست مجلس ۳۸۴/۷-۳۸۸؛ فهرست کتابخانه آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی رحمته الله ۳۰۰/۲۳؛ مؤلفات الزیدیه ۳۱/۱؛ فهرست دانشگاه تهران ۳۱۹-۳۱۴/۱۶.

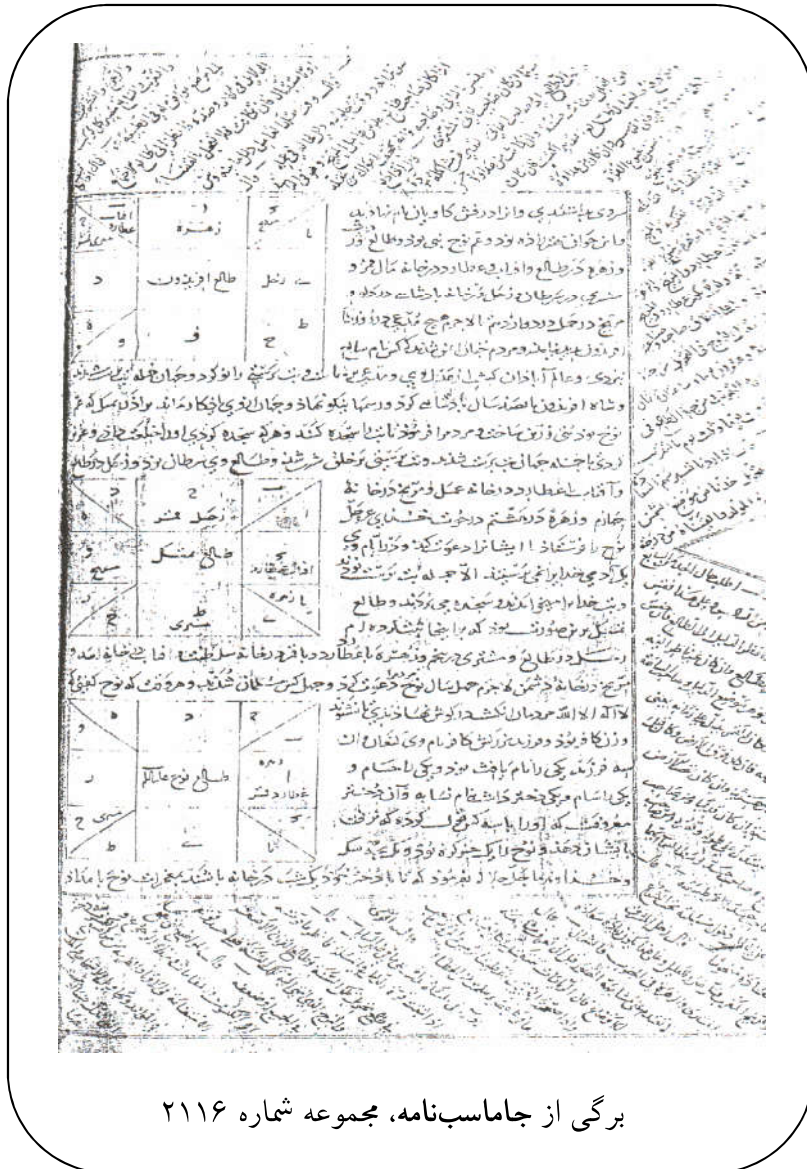
نسخه حاضر از آغاز کتاب تا کتاب السیر باب القول فی صفة الامام را در بر دارد. آغاز متن: بسمله. و الحمد لله رب العالمین و لا عدوان الا علی الظالمین و صلی الله علی محمد خاتم النبیین و علی اهل بیته الطیبین الطاهرین و سلم تسلیماً کثیراً. ذکرتم اسعدکم الله و اتاکم خیر الدارین ما بالمتعلمین من الحاجة الی کتاب جامع لمذهب الناصر للحق علیه السلم الحسن بن علی الحسن بن علی بن عمر بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب صلوات الله علیهم اجمعین و فتاواه مفردة عن الحجج و الأدلة

فاجبتکم الی ما التمستم منّی و جمعت فی کتابی هذا فتاواه و فروعاته ما ذکرها فی کتبه و مسائله امّا نصّاً و امّا تخریجاً علی نصّه و اجتهدت فی ایجازہ و تجنّبت من اطالته و اشرت الی وجوه بعضها علی وجه الاختصار... فأول ما ابتداءً بذكره فی ذلك کتاب الطهارة باب القول فی المیاء. قال الناصر للحقّ علیہ السلم لا یجوز الوضوء الا بالماء.

انجام نسخه: اذا اظهر دعوة الامام فاجابته فرض اذا كان له اليهم حاجة و من اجابه. نسخ یعنی، بدون نام کاتب و بی تاریخ، از سده هشتم یا نهم هجری، متن کتاب به نسخ درشت در وسط صفحات و شرح و حاشیه بر آن در حواشی درج شده، به سبک تفسیر کتاب الله (چاپ عکسی کتابخانه مجلس) کتابت شده است. در اول نسخه توضیحی درباره ناصر اطروش دیده می‌شود. ۸۱۶ صفحه، ۱۱ سطری.

نسخه اصل: چستریتی، دبلین ایرلند جنوبی، شماره ۳۱۸۸. فهرست آربری ۷۶/۳؛ ترجمه عربی فهرست آربری ۱۰۹/۱ که در فهرست به عنوان الجامع لمذهب الناصر للحق به سید مرتضی منسوب شده است.

نمونه تصاویر

برگی از جاماسب نامه، مجموعه شماره ۲۱۱۶

وحیه ، فلنحمد الله تبارک وتعالی واشکره فی الختام ونصلی
 ونسلم علی نبینا الأکرم وسیدنا الاکرم محمد سید العرب
 والمعجم وعلی آله الطاهرین الطیبین المعصومین أمتنا وسادتنا
 وشفعنا صلوات الله علیهم أجمعین من الآن إلى یوم الدین
 حرره الخاطی المسی محمد محسن بن الحاج علی الطهرانی الشهیر بأقا
 بزک بعد فراغه عن تزیینه فی ربيع الثاني سنة ۱۳۵۶ .

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی من بعدنا
 علی محمد وعلی آله الطاهرین الطیبین المعصومین أمتنا
 وسادتنا وشفعنا صلوات الله علیهم أجمعین من الآن
 إلى یوم الدین حرره الخاطی المسی محمد محسن بن الحاج
 علی الطهرانی الشهیر بأقا بزک بعد فراغه عن تزیینه
 فی ربيع الثاني سنة ۱۳۵۶ .

بسم الله الرحمن الرحیم
 الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی من بعدنا
 علی محمد وعلی آله الطاهرین الطیبین المعصومین أمتنا
 وسادتنا وشفعنا صلوات الله علیهم أجمعین من الآن
 إلى یوم الدین حرره الخاطی المسی محمد محسن بن الحاج
 علی الطهرانی الشهیر بأقا بزک بعد فراغه عن تزیینه
 فی ربيع الثاني سنة ۱۳۵۶ .

الإسناد المصفی إلى آل المصطفى

همراه با اجازة شیخ آقابزرگ تهرانی و محدث قمی

تصویر شماره ۲۱۲۰

